

Все, що ми повинні знати про насильство

Психолог Мишук Наталія

Що таке домашнє насильство?

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь. Детальне визначення даного поняття зазначене в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Фізичне насильство

ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру

Можливі ознаки фізичного насильства:

- незвичні опіки (цигаркою або гарячим посудом тощо);
- зміщення суглобів (вивихи), переломи кісток, гематоми, подряпини, садна;
- синці з нетиповим місцем розташування (наприклад, на щоках, очах, губах, вухах, сідницях, передпліччях, стегнах, кінчиках пальців тощо); сліди від укусів;
- рвані рани і переломи в ділянці обличчя, травматична втрата зубів;
- ретинальні крововиливи (у сітківку), відшарування сітківки і переломи орбіти;
- забиті місця на тілі, голові або сідницях, які мають виразні контури предмета (наприклад, пряжки ременя, лозини);
- рани і синці у різних фазах загоєння та/або у різних частинах тіла (наприклад, на спині та грудях одночасно) або незрозумілого походження

Сексуальне насильство

будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності

Можливі ознаки сексуального насильства:

- висипи та/або кровотечі в ділянці паху, геніталій;
- захворювання, що передаються статевим шляхом;
- ознаки вагінального або анального проникнення стороннього предмета;
- примус до проституції;
- небажана вагітність;
- вчинення сексуальних злочинів;
- сексуальні домагання щодо дітей, підлітків, дорослих;
- нерозбірлива та/або активна сексуальна поведінка;
- відсутність догляду за собою (недотримання правил особистої гігієни);
- синдром «брудного тіла» (постійне настирливе перебування у ванній, під душем);
- боязнь осіб протилежної (або певної) статі;
- уникнення контактів та боязнь конкретних людей;
- синці на внутрішній стороні стегон, на грудях і сідницях

Психологічне насильство

словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Можливі ознаки психологічного насильства:

- насильство відносно слабших (тварин чи інших живих істот);
- Замкнутість, тривожність;
- страх або навпаки демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення та насильства;
- уповільнене мовлення, нездатність до навчання, відсутність знань, відомих дітям відповідного віку (наприклад, невміння читати, писати та рахувати);
- почуття провини;
- уникання однолітків, бажання спілкуватися та гратися зі значно молодшими дітьми;
- занижена самооцінка;
- вживання алкоголю, наркотиків, психотропних речовин;
- наявність невротичних, пов'язаних зі стресом та соматоформних розладів;
- афективні розлади;
- спроби самогубства або самоушкодження;
- схильність до «мандрів», бродяжництва;
- страх перед фізичним контактом;
- швидка стомлюваність, знижена спроможність до концентрації уваги.

Економічне насильство

умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру

Можливі ознаки економічного насильства:

- Обмежують у доступі до власних коштів чи забороняють використовувати власні кошти так, як ви вважаєте за потрібне;
- Пошкоджують ваше майно;
- Позбавляють їжі, житла, майна або перешкоджають у доступі до них;
- Обмежують у можливості працевлаштування, забороняють навчатися чи працювати;
- Примушують до жебрацтва;
- Шантажують.

Міфи і факти про домашнє насильство

✗ МІФ 1

Домашнє насильство існує лише в родинах з складними життєвими обставинами

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Домашнє насильство не має ні соціальних, ні національних меж. Найчастіше основою домашнього насильства є бажання одного члена сім'ї контролювати іншого

✗ МІФ 2

Людина, яка агресивно проявляє ревності до іншого/ої (обмежує свободу, коло спілкування, встановлює суворі правила родини), просто так демонструє свою любов

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Ревності є проявом невпевненості партнера у собі або ж виявом почуття власності. Варто пам'ятати, що обмеження, тотальний контроль, агресія — це прояви насильства

Міфи і факти про домашнє насильство

✗ МІФ 3

У шлюбі не буває сексуального насильства

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Статеві контакти мають відбуватися за згодою обох партнерів, а також бути прийнятними та бажаними для обох. Якщо статевий контакт відбувається з примусу, в небажаній формі, партнер залякує, принижує чи ображає — це сексуальне насильство. Це злочин, і не важливо, одружені партнери чи ні.

✗ МІФ 4

Людина сама провокує насильство

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Багато постраждалих вважають себе винними у тому, що сталося. Кривдники/ці також можуть перекладати свою провину на постраждалих або на обставини. Через такі переконання багато людей роками не звертаються за допомогою, що погіршує ситуацію та може призвести до важких наслідків. Насильство однієї людини щодо іншої — це протиправні дії, яким немає виправдання

Міфи і факти про домашнє насильство

✗ МІФ 5

Треба почекати, і все зміниться, потім буде все добре

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Багато постраждалих вірять, що кривдник/ця зміниться, треба дати «ще один шанс». Тим більше, що кривдник може перепошувати, дарувати подарунки, обіцяти що «це» більше не повториться. Але природа насильства циклічна. Це значить, що з часом ситуація лише погіршиться. Отже, без звернення за кваліфікованою допомогою розірвати цикл насильства дуже складно

✗ МІФ 6

Дітям потрібен батько/потрібна мати, навіть якщо він/вона агресивний/а

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Діти, які зазнають насильства або бачать домашнє насильство, страждають набагато більше за тих, хто зростає з одним із люблячих батьків у гармонійних стосунках та родинному спокої. Діти, які є свідками насильства, отримують психологічну травму. Це негативно впливає на їхній емоційний стан, стосунки з однолітками, навчання. Існує ризик того, що вони будуть наслідувати приклад батьків у дорослому житті

Міфи і факти про домашнє насильство

✗ МІФ 7

Алкоголь і наркотичні речовини є головною причиною домашнього насильств

✓ РЕАЛЬНІСТЬ

Хоча алкоголь та наркотичні речовини часто асоціюються з домашнім насильством, вони не є його головною причиною.

- ◆ Багато кривдників/ць не вживають спиртних напоїв/наркотиків.
- ◆ Люди, які вчиняють домашнє насильство, часто продовжують це робити після припинення вживання речовин.
- ◆ Вживання алкоголю може притупити почуття міри у кривдника/ці, і тим самим він/вона не віддає собі звіту при застосуванні сили.
- ◆ Домашнє насильство зловживання алкоголем та наркотичними речовинами – є проблемами, незалежними одна від одної

В часи повномасштабної війни в Україні домашнє насильство не втратило свого масового характеру, хоча кількість звернень до правозахисників зменшилася на 27.5% у порівнянні з 2021 роком. Правозахисники пов'язують цю зміну з еміграцією українських жінок за кордон: деякі скористались можливістю втекти від кривдинкалів. Але вже в середині 2023 року цей показник виріс на 51%. Як зазначають експерти, це наслідок стресу, економічних труднощів, безробіття та травм, пов'язаних із повномасштабним вторгненням Росії в Україну.

Спеціалісти припускають, що рівень домашнього насильства і далі буде збільшуватися, особливо після повернення з фронту травмованих українських військових, яким буде необхідне психологічне лікування та підтримка

БЕЗПЕЧНЕ
СЕРЕДОВИЩЕ

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

ЗА 8 МІСЯЦІВ 2023 РОКУ ЗАРЕЄСТРОВАНО
ПОНАД 192 ТИСЯЧІ ЗАЯВ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПЕРЕВІРКИ
ПІДТВЕРДЖЕНО НАСИЛЬСТВО ЩОДО:

ЖІНОЧОЇ
СТАТІ

45 103

ЧОЛОВІЧОЇ
СТАТІ

10 633

ДІТЕЙ
(ДО 18 РОКІВ)
понад

8 000

Відповідальність за домашнє насильство

БУЛО

штраф від десяти (170 гривень) до двадцяти (340 гривень) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (за повторне порушення впродовж року - штраф на суму від двадцяти (340 гривень) до сорока (680 гривень) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин (за повторне порушення впродовж року - громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин);

адміністративний арешт на строк до семи діб (за повторне порушення впродовж року - адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб).

СТАЛО

громадські роботи
від 150 до 240 годин;

арешт до
шести місяців;

обмеження волі
до 5 років;

позбавлення волі
до двох років.

Якщо вам потрібна допомога, ви можете звернутися:

Найперше, куди потрібно звернутися за допомогою – це поліція. Ви можете викликати поліцію за телефоном 102 або звернутися особисто до райвідділу та написати заяву. Пам'ятайте, що поліцейські можуть проникати до житла особи без рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням акту домашнього насильства, у разі небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

  1547 - Урядова гаряча лінія з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі (цілодобово, безоплатно).

 116 123 (з мобільного) або

 0800500335 (зі стаціонарного) - Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства (цілодобово, безоплатно).